

پیشه معلمی و خطر انقراض!

محمود فرشی

آیا پیشه معلمی در حال انقراض است؟ به دلیل تغییر و تحولاتی که در زندگی بشر در طول تاریخ پدید آمده ضرورت برخی مشاغل نظیر سفالگری، رویگری و... بتدییج از میان رفته و مشاغل جدیدی جایگزین آنها شده است.

آیا در عصر ارتباطات و انفجار اطلاعات، پیشه معلمی هم اندک اندک کارایی خود را از دست خواهد داد و آموزش مجازی و اینترنت و رایانه و آموزش از راه دور و نظایر آن جایگزین معلم خواهد شد؟

آیا کشور های جهان در برابر فشار های نظام سلطه جهانی، برای تحمیل الگوی فرهنگی تربیتی خود نهایتاً تسلیم خواهند شد و کودکان خود را بر اساس این الگوی تحمیلی و به عنوان یکی از اهالی سر به راه دهکده جهانی تربیت خواهند کرد؟

شاید به نظر همکاران گرانقدر، این نوع نگاه قدری افراطی به نظر برسد، اما واقعیت این است که علاوه بر تأثیر عواملی که در مقدمه به آن اشاره شد، زمینه های دیگری نیز برای کاهش تدریجی نقش معلم در جامعه مشاهده می شود که شناسایی و تحلیل آنها برای دبستانگان به رسالت پیامبر گونه معلم ضروری است.

به خصوص ماه ولادت پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد (ص) که معلم هستی و بشریت بود و در میان همه مشاغل، عنوان معلمی را برای خویش برگزید، فرصت مناسبی برای طرح شدن این پرسش ها فراهم می سازد.

فرزند سالی و کمرنگ شدن مقوله تربیت فرزند و تمکین خانواده ها در برابر خواسته های فرزندان، نیز یکی از مهمترین دلایل تضعیف جایگاه معلم در جامعه است. در ادبیات شیرین گذشتگان ما ضرب المثلی رایج بود که فرزند عزیز است اما ادب از فرزند عزیز تر است.

به نظر نمی رسد این ضرب المثل هم در روزگار ما مشتری چندانی داشته باشد. بر همین اساس است که تدریجاً واژه معلم به سمت تعریفی حداقلی میل می کند و به پندار عده ای به فردی گفته می شود که وظیفه نگهداری کودکان را در ساعاتی از روز بر عهده دارد و البته در این ساعات برای افزایش اطلاعات دانش آموزان هم کوشش هایی به عمل می آورد.

راه دشواری در پیش داریم اگر بخواهیم « دبستان » ما به « دبستان » تحول پیدا کند و مقام مرجعیت و الگو بودن معلم نزد دانش آموزان احیاء

شود و نگاه دانش آموزان به معلم با تقدیس و احترام توأم شود تا پیش و پیش از علم آموزی از محضر معنوی و تربیتی معلم خود بهره بگیرند. شاید بر اساس همین انتظار حداقلی از معلم باشد که اقتدار او نیز رو به کاهش است و بعضی مدیران و اولیاء و دانش آموزان، هر یک برای اجبار او به تمکین در برابر خواسته های خود تلاش می کنند.

البته کمرنگ شدن ارزش های فرهنگی و تربیتی در جامعه و جلوه گری مقام و ثروت و مکتب نیز طبعاً در این گیر و دار بی تأثیر نبوده است و ظاهراً تلاش سالیان معلمان در القای آنکه علم بهتر است از ثروت چندان کار ساز نیفتاده است و حتی انعطاف آنان و پذیرش اینکه علم بهتر است با ثروت نیز چنانکه باید طرفدار ندارد.

در همین رویکرد نقادانه باید به غلبه نگاه سیاسی و ضعف نگاه فرهنگی برخی مدیران ارشد کشور و غفلت آنان از نقش و جایگاه معلم اشاره کرد. همچنانکه تغییرات سریع و رفت و آمد پی در پی مدیران ارشد وزارت آموزش و پرورش و خصوصاً بعضاً سپردن زمام امور به دست مدیرانی که تعصب معلمی نداشته اند و تربیت معلم را نادیده انگاشته اند و معلم شرکتی را راه علاج پنداشته اند، در تضعیف روحیه معلم تأثیر بسزایی گذاشته است.

مجموعه این گونه عوامل، معلم را به چند پیشگی می کشاند و مدارس را به ارائه خدمات غیر تربیتی نظیر توزیع شیر سر گرم می سازد و هر روز افتخار شاگردی نزد معلم بی معنا تر می شود حال آنکه بر خلاف آموزش متداول که صرفاً گذرانیدن واحدها موضوعیت دارد نه نزد کدام استاد، در نظام تربیتی ما استاد دیدن همواره همدوش سطح علمی مورد توجه قرار می گرفته و گفته می شود که هر درسی را نزد کدام استاد آموخته شده است و در تجلیل از شخصیت های علمی از شاگردان و اساتید وی نیز تجلیل به عمل می آمده است چنانکه هنوز هم در حوزه های علمیه این رسم نیکو کم و بیش رایج است.

اما ملت سر بلند ایران که با تحقق انقلاب اسلامی و استمرار آن حضور مقتدرانه خویش را در جامعه جهانی به اثبات رسانیده است برای بقا و رونق بخشیدن به این حضور باید به نسل های آینده پیامود که هویت ملی خویش را باور داشته باشند و با تمام توان از آن دفاع کنند.

امروز معلم است که می تواند عمیق ترین و ماندگار ترین تأثیر را در این زمینه بر نسل آینده بر جای بگذارد. بی دلیل نیست که برخی کشور ها مسأله معلم و تربیت معلم را، به عنوان مسأله ای امنیتی در دستور کار خویش قرار داده اند زیرا تنها معلم است که می تواند فرهنگ، تربیت، دانش و میراث یک ملت را به نسل آینده انتقال دهد و آنان را نسبت به دین و میهن خویش دل بسته و پای بند تربیت کند.

نگاهی به آخرین تغییر و تحولات مدیران وزارتخانه

عنوان پست	مستول جدید الانتصاب	سمت قبلی	نام مسئول قبلی	وضعیت فعلی مسئول قبلی
۱- رئیس هیات مدیره و مدیر عامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	سید صادق رضایی	مدیر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان مازندران	چینی فروشان	-----
۲- رئیس مرکز اطلاع رسانی و روابط عمومی	علی فرهادی	مدیر کل دفتر وزارتی	دکتر مرادی	پیام نور
۳- رئیس مرکز آموزش نیروی انسانی، آمار و فن اوری	اسداله اسدی گرماردی	معاون سازمان آموزش و پرورش شهر تهران	دکتر احمدی	-----
۴- مشاور وزیر در امور تحول بنیادین فرهنگی و برنامه ریزی راهبردی	بنیائین سفید	رئیس مرکز برنامه ریزی و تحول بنیادین آموزش و پرورش	-----	-----
۵- معاون حقوقی و امور مجلس	احمد حیدری	معاون سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	دکتر محسن پور	معاون پارلمانی وزارت بهداشت
۶- قائم مقام وزیر در امور تربیتی و سلامت	کیومرث هاشمی	سازمان تربیت بدنی	-----	-----
۷- مشاور وزیر و مدیر کل دفتر وزارتی	سید جمال صبح خیز	مستول کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مازندران	فرهادی	رئیس مرکز اطلاع رسانی و روابط عمومی
۸- نماینده وزیر آموزش و پرورش در شورای مرکزی اتحادیه انجمن های اسلامی دانش آموزان	ارشاد استعدادی	-----	-----	-----
۹- معاون آموزش متوسطه	ابراهیم سحر خیز	رئیس سازمان آموزش و پرورش استان همدان	رهی	استاندار سمنان
۱۰- معاون آموزش ابتدایی	فاطمه قربان	مستول آموزش راهنمایی منطقه ۱۰ تهران	رهی	استاندار سمنان
۱۱- معاون وزیر و رئیس سازمان مدارس غیر دولتی و مشارکت های مردمی	علی باقرزاده	رئیس سازمان آموزش و پرورش خراسان شمالی	ابراهیم پور	رئیس دانشگاه پیام نور تهران
۱۲- رئیس سازمان ملی پرورش استعداد های درخشان	محمد علی غفاری	سرپرست معاونت آموزش و نوآوری	حجت الاسلام اژه ای	-----
۱۳- قائم مقام وزیر در امور استان ها	جلال رحیمی	رئیس آموزش و پرورش قروه و معاون برنامه ریزی استان کردستان	-----	-----
۱۴- سرپرست سازمان آموزش و پرورش خراسان	وحیدی	معاون سازمان آموزش و پرورش خراسان شمالی	باقرزاده	ارتقاء در پست معاون وزیر
۱۵- سرپرست سازمان آموزش و پرورش همدان	گوهری	معاون سازمان آموزش و پرورش همدان	سحر خیز	ارتقاء در پست معاون وزیر

با امضای ۳۳ نماینده

طرح تغییر نظام آموزشی تقدیم مجلس شد

زمزمه:

تعدادی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی با امضای نامه ای، طرح تغییر نظام آموزش کشور را به ریاست مجلس شورای اسلامی ارائه دادند، متن نامه و مشروح طرح به نظر خوانندگان می رسد:

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

نظام آموزشی کشور یکی از مهمترین محور های توسعه پایدار کشور است که هر گونه تغییر در آن باید با مذاقه و با توجه به شرایط جامعه صورت گیرد. بر این اساس در ماده (۱۲) قانون شرح وظایف وزارت آموزش و پرورش و بند (۲) ماده (۶) قانون شورای عالی آموزش و پرورش تأکید گردیده است که نظام آموزشی کشور باید با تصویب مجلس شورای اسلامی باشد. لذا با توجه به این که تغییر نظام آموزشی در شورای عالی آموزش و پرورش مطرح گردیده است جهت اجرائی شدن آن، طرح زیر تقدیم مجلس شورای اسلامی می گردد.

عزت الله دهقان - نور الله حیدری - حسینی دولت آبادی - سید کاظم موسوی - سواری - علی عباسپور - اعزازی - سید قدرت الله حسینی - اولیاء - بهمن اخوان - سنایی - اسد الله عباسی - فروزش - فتحی پور - صفایی - ملکشاهی راد - صمد فدایی - مطهری تهران - آریز منش - حسینی شهریاری - لطفی - شریعتی - حیاتی - نصیری - امیدوار رضایی - غفوری فرد - افتخاری - سلیمی - محمد رضا شعبانی - ادیانی راد - دوگانی - یوسف نژاد - بشیری.

طرح تغییر نظام آموزشی کشور

ماده ۱- نظام آموزشی کشور به شرح زیر اصلاح می گردد:

مرحله اول- دوره پیش دانشگاهی حذف و دوره دبیرستان چهار سال خواهد بود و دوره دبستان و راهنمایی در نظام فعلی ادامه خواهد یافت.

مرحله دوم- دوران تحصیل قبل از دانشگاه به دو دوره زیر تقسیم می شود:

دوره دبستان شش سال.

دوره دبیرستان شش سال که شامل دو بخش است.

بخش ۱. بخش راهنمایی سه سال

بخش ۲. بخش تخصصی سه سال

ماده ۲- سن ورود به دبستان شش سال تمام می باشد.

ماده ۳- دولت مجاز به ارائه پیش دبستانی است که سن ورود پنج سال

تمام است. این دوره می تواند در صورت تأمین اعتبار مالی و تأیید دولت به دوره رسمی کشور تبدیل گردد.

ماده ۴- دولت مجاز است از سال تحصیلی آینده به اجراء مرحله اول اقدام نماید. اما مرحله دوم از تغییر در دوره دبستان آغاز شده و به تدریج گسترش می یابد و با رسیدن دانش آموزانی که در مرحله دوم آموزش دیده اند به دوره دبیرستان به تدریج مرحله اول حذف می گردد تا کل نظام آموزشی کشور تنها بر اساس مرحله دوم باشد.

ماده ۵- انتخاب رشته تخصصی در دبیرستان در مرحله اول کماکان در انتهای سال اول دبیرستان در نظام آموزشی فعلی کشور خواهد بود.

و در مرحله دوم در انتهای بخش راهنمایی (سه سال اول دبیرستان) صورت می گیرد.

ماده ۶- آموزش و پرورش موظف است قبل از به اجراء در آمدن مرحله دوم کلیه شرایط لازم برای اجراء این دوره از قبیل تقسیم بندی دروس، تهیه مطالب هر درس، آموزش معلمان، تهیه تجهیزات و امکانات آموزشی و فضای آموزشی را فراهم و سپس نسبت به اجراء مرحله دوم اقدام نماید.

ماده ۷- در مرحله دوم فضای آموزشی دانش آموزان در دوره دبیرستان در بخش راهنمایی باید کاملاً از فضای آموزشی بخش تخصصی مجزا باشد. تبصره- در صورت امکان فضای آموزشی سه سال اول دبستان یا سه سال آخر دبستان جدا می گردد. فضای آموزشی دوره پیش دبستانی می تواند با فضای سه سال اول دبستان یا با کل دوره دبستان باشد.

ماده ۸- آئین نامه اجرائی زمان بندی اجرائی مرحله اول و دوم توسط شورای عالی آموزش و پرورش تهیه و به تأیید شورای عالی انقلاب فرهنگی می رسد.